

Humanist

31-17

Tweewekelijkse uitgave van
het Humanistisch Verbond

Postbus 114, Utrecht

Tel. (030) 31 81 45

15 september 1976

De oorlogsgod Huitzilopochtli. Hij was de meest bloeddorstige van de Azteken-goden. Zijn naam betekent „vliegende vogel”. Spanjaarden (in de tijd na Cortez) rekenden uit dat per jaar ongeveer 20.000 mensen aan hem geofferd werden. Cortez zorgde ervoor dat deze met bloed bevlekte idolen verdwenen.

In deze Humanist:

- Een artikel over de Amerikaanse psycholoog Albert Ellis en zijn a.b.c.-therapie. Casper Vogel ontmoette hem, maakte een vraaggesprek voor het televisie-programma van 19 september en beschrijft op pag. 4 en 5 een verslag daarover.
- Ila Schoutsen schreef haar plannen met betrekking tot het vormingswerk voor het komende seizoen op. Een aantal van deze plannen en haar ideeën over vormingswerk van het h.v. leest u op pag. 3.
- Over het humanistisch vormingsonderwijs in Nederland — met name in het noorden — een bericht op pag. 7. Hoe ver men met het vormingsonderwijs hier is in vergelijking met Engeland — waar de strijd nog steeds gestreden moet worden — eveneens op pag. 7.
- Aandacht voor de jubileum-conferentie met de Belgen. Programma op pag. 3.

Vrijstelling

De ministers van Defensie, Justitie en Sociale zaken hebben een wetsontwerp gemaakt waarin voor Jehovah's Getuigen vrijstelling wordt geregeld niet alleen van militaire, maar ook van vervangende dienstplicht.

Als het aan de ministers ligt zullen de gedoopte leden van deze groepering helemaal niet meer worden opgeroepen.

Op zichzelf is daartegen natuurlijk weinig bezwaar. Uit het oogpunt van een redelijk en humaan beleid moeten er voorzieningen zijn die mensen in gewetensnood de mogelijkheid geeft zich aan de militaire dienst te onttrekken.

Wel is het merkwaardig dat Jehovah's Getuigen in dit wetsontwerp een soort voorkeursbehandeling krijgen op grond van het „feit” dat zij voldoende hebben bewezen dat 't voor hen een gewetenszaak is.

Het wetsontwerp heeft dan ook de nodige kritiek gekregen.

In een radio-uitzending van het h.v. verwoordde Piet Brinkman het zo: „Het is de taak van de overheid — vinden wij — te zorgen dat er gelijkheid is voor de wet en te zorgen dat de wetten zó gemaakt zijn, dat ze bereiken wat we met z'n allen bedoelen te bereiken”.

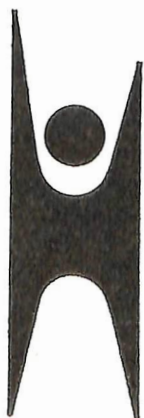
Of met andere woorden: Als we aannemen dat totale dienstweigeraars op gewetensgronden ook vrijgesteld moeten kunnen worden van de vervangende dienstplicht, dan is het de taak van de wetgever wegen te vinden om het mogelijk te maken dat *alle* totale dienstweigeraars op gewetensgronden die vrijstelling kunnen krijgen.

In de Volkskrant reageerde Jan Blokker voor zijn doen ongewoon fel in zijn column op het discrimineerde plan. Hem lijkt een protest op zijn plaats: „Niet uit naam van al die simulantanten die zich willen drukken en met ingebeelde ongemakken op de kneusjeslijst proberen te komen — maar wél terwille van die tien of twintig weigeraars die het *principieel* verdommen om te leren schieten en die zich daarbij niet op de een of andere Ku Klux Klan, maar op zoiets betrekkelijks magers als hun „geweten” beroepen . . .

. . . Een jongen die zich pacifist noemt, moet nog altijd door de mangel van tien commissies om op z'n mooiste twee jaar „vervangend” te werk gesteld te worden door het rijk: hun straf omdat ze geen talent hebben voor een tank. Het zou billijk zijn als mensen met de heilspretentie van de Wachtoren *bij wijze van beloning* minstens drie jaar de ramen van het Ministerie van Defensie zouden moeten lappen.”

Maar dat laatste hoeft voor ons nou ook weer niet.

Jetske Mijs

Hoofdbestuur

Ook voor het hoofdbestuur zijn de vakanties duidelijk weer over. De eerste vergadering na 25 juni, was op 3 september. Gelukkig was ook Knap weer hersteld en aanwezig. Mevrouw Kerkhof was ook ziek en eveneens hersteld. Maar zij was toch nog verhinderd i.v.m. vakantie.

Nu we toch met een soort familieberichten bezig zijn: het nieuwbenoemde HB-lid P. Postma - ons al bekend uit een vroeger hoofdbestuur - ging op 4 september huwen.

Voorts is er iets te gedenken in Den Haag: 30-jarig bestaan, zoals in deze jaren meer voorkomt. En in Rotterdam neemt mevrouw Blom op 1 oktober afscheid als voorzitter. Laatste familiebericht, dat tevens een formeel agendapunt was: de heer J. P. de Vries werd benoemd tot vormingsleider voor militairen in het Coornherthuis te Driebergen.

Het kongres werpt zijn schaduwen vooruit. Zo was er een ontwerp nieuwe contributieregeling aan de orde dat in beginsel werd aanvaard en dus kongresvoorstel zal worden. Er staat een minimumcontributie in genoemd voor het AOW-nivo van inkomen: f 45.00 voor 1978 alsmede een minimum voor rond het minimumloon: f 50.00 voor 1978. Vanaf f 19000.00 wordt ons oude 1/2% tarief weer voorgesteld, doch vergezeld van een tabel om onze rekenkunde op te frissen, en wellicht ook om aan te wijzen hoe men naar boven af kan ronden. Men vroeg, zoals vaker voorgekomen is, zich af waarom er toch die neiging is om van dat halve procent naar beneden - en soms flink naar beneden - af te ronden. Psychologische kwestie? Zo van: wie vaak in de hoge tarieven valt wil ook wel eens niet zoveel betalen? Laat men deze neiging dan zoveel doenlijk bedwingen?

Een volgend financieel voorstel betrof een fonds vorming met gelden die de gemeenschappen (voorlopig) niet nodig hebben. Een aantal gemeenschappen had al zulke gelden bij het Centraal Buro gedeponeerd en ontvangt daar vaak (niet altijd dus) een bescheiden (5%) rente over. Het voorstel is nu om niet gebruikte gelden met opzegtermijn van 1 jaar te deponeren zonder werkvergoeding te ontvangen. Dit moet het **Fonds Deposito's Gemeenschappen** worden.

Uit de rente kan dan een pot gevormd worden die ten goede komt aan die gemeenschappen die voor bijzondere uitgaven staan of door omstandigheden eens niet uit kunnen komen. Zo helpt de ene gemeenschap de andere met rente van het geld dat men zelf gedurende geruime tijd niet nodig heeft, doch dat men later altijd weer - tenzij men het schenkt - op kan vragen. Dit fonds zou al spoedig (gegeven de reeds gedeponeerde gelden) f 100.000,00 groot kunnen zijn, en dan bij de huidige rentestand jaarlijks een aardig bedrag kunnen opleveren. Het is het kongres 1975 geweest

dat tot dit voorstel, dat aan de gemeenschappen zal worden rondgeschreven, aanleiding heeft gegeven. Mevrouw M. C. de Nachtegaal uit Enschede stelde toen voor te overwegen alle gelden van de gemeenschappen bij het Centraal Buro gedeponeerd te laten en dat men telkens naar behoefte af gaat roepen. Hier zijn nogal wat bezwaren aan verbonden maar wij hopen dat Mevrouw Nachtegaal en Enschede zien dat hun idee tot iets heeft geleid waarbij de gedachte van het helpen van anderen uit de rente gestalte heeft gekregen.

De Stichting Socrates kwam vervolgens ter sprake. Het Hoofdbestuur is voorlopig zijn bestuur. Maar er is ook een actieve Taakgroep Wetenschappelijk Werk. Waar het gesprek nu om gaat is of ook het Curatorium voor de Leerstoelen en de Redactie van Rekenschap onder de taakgroep zullen gaan vallen - waarmee de taakgroep dan tevens formeel Socrates-bestuur zou kunnen worden - of dat het hoofdbestuur toch deze dingen rechtstreeks onder zich zal houden, dan wel zal delegeren aan het Presidium, welk laatste kollege dan tevens als bestuur van Socrates aangewezen zou moeten worden. Er kleefden nog teveel vóór en tégens aan beide oplossingen, zodat we eerst nog eens wat verdere ontwikkelingen afwachten. Uit het hoofdbestuur zijn nu enkele leden aangewezen om met het Curatorium te gaan praten over zijn samenstelling en over zijn voorgenomen beleid.

Als laatste punt kwam nummer 3 van het Humanistisch Perspektief ter sprake over de gelijkheid van kansen van mensen in de samenleving. Rood werkt dit verder af.

A. J. Wichers

Vergadering verbondsraad

Op zaterdag, 25 sept. zal in het Erasmushuis in Utrecht wederom een vergadering van de Verbondsraad worden gehouden. De voornaamste agendapunten zijn:

Overzicht van de werkzaamheden van het hoofdbestuur in de afgelopen maanden,

mededelingen omtrent te verwachten vakatures in het hoofdbestuur op het kongres in mei 1977,

vaststelling van de tot dusver bereikte konklusies over het overlevingsvraagstuk,

gedachtenwisseling over de betekenis van de plaatselijke geestelijke verzorging.

„Kalmer aan”

Omdat de Amsterdamse Gemeentelijke Geneeskundige- en Gezondheidsdienst 75 jaar bestond was er een tentoonstelling ingericht in een glazen paviljoentje „Het Glazen Huis” in het Amstelpark bij ons in de buurt. Buiten het paviljoen, onder een luifel, stond een heel primitief ziekenhuis-karretje. Een soort kinderwagen in grote-mensenformaat, met een oude-dames pop erin als patiënt. Een andere dame ernaast als bezorgde dochter en ook nog een politie-agent en een ziekenbroeder. Die laatste hoorde er eigenlijk niet bij want die karretjes waren gestationeerd bij de politie en ze waren niet alleen voor zieken maar ook voor dronkaards en drinkelingen. Het vervoer van die karretjes was in handen van een kruier die dichtbij het politiebureau woonde en die zal er destijds wel niet zo proper in het werk uitgezien hebben als de figuur bij dit karretje. Binnen Het Glazen Huis hingen foto's en grafieken, er lagen kunstbenen en krukken en er werd uitvoerig informatie gegeven over de bezigheden van de huidige G.G. en G.D.

Ik stond te kijken, op een stille ochtend, naar een fotoserie van de opvolgers van dat ziekenhuis-karretje tot aan de ultra-moderne hart-ambulance toe. Zoiets imponeert me altijd geweldig en ik zei tegen de meneer die bij de tentoonstelling hoorde en die net langs liep, dat ik die hart-ambulance zo indrukwekkend vond. „Och ja, mevrouw,” zei hij een beetje aarzelend, „t is maar net hoe je het bekijkt. De mensen hebben tegenwoordig allemaal zo'n haast. Dat zou je eens af moeten leren al die haast.”

Ik snapte er niets van en ik stelde voorzichtig dat een hartpatiënt toch misschien wel gebaat was met snel vervoer naar het ziekenhuis. Maar hij schudde langzaam zijn hoofd. „Kijk eens mevrouw,” legde hij mij uit, „ik heb zelf jarenlang op de wagen gereden en ik heb nog nooit een hartpatiënt dood bij een ziekenhuis afgeleverd. Ja, ze zijn later wel eens gestorven in het ziekenhuis, maar nog nooit bij mij in de wagen. Het is naar hoor, als er iemand in je wagen dood gaat.” Ik kon daar volledig inkomen. „Als we zagen dat een patiënt niet vervoerd kon worden,” ging hij verder, „dan haalden wij het zuurstofapparaat uit de wagen en dan gaven wij 'm zuurstof. En als hij dan na een poosje was rustiger was, dan reden wij hem heel voorzichtig naar het ziekenhuis.” Ik herinnerde mij inderdaad van vroeger de ziekenauto's die heel langzaam op de tramralls reden.

„Dat is nu niet meer,” vervolgde de ex-ambulancebroeder, „nou vliegen ze met 100 km en loeiende sirenes de stad door. Je kan me niet wijs maken, dat dat goed is voor een patiënt, al dat lawaai boven je hoofd.” Ik gaf toe dat ik het nog nooit zo bekeken had. „Buiten wat ze nog voor ongelukken maken. Nee, niet zelf, maar in het overige verkeer,” onthulde hij nog. „Zo'n automobilist hoort die sirenes aankomen — soms is de politie er ook nog bij, óók met een sirene — die raakt in paniek. Sommigen staan meteen boven op hun rem, dan botst er weer eentje achterop. Of ze zwenken naar rechts om ruimte te maken maar dan rijdt daar toevallig al iemand.” Ik zag het allemaal voor me, een spoor van vernieling achter de hart-ambulance aan. „Die knappe koppen,” zei hij berustend, „ze vinden steeds wat nieuws uit en ze moeten zich waarmaken. Maar de mensen zouden eens moeten leren om het wat kalmer aan te doen.” Buiten viel de augustus-hitte weer als een zware deken over me heen en ik liep naar huis, héél rustig.

Ans Spigt

Werkplan Vormingswerk 76-77

Ila Schoutsen heeft voor het komende seizoen een werkplan opgezet, waarin onder meer haar ideeën over het vormingswerk zijn uiteengezet. Uit de verschillende stukken die hierover bestaan, hebben we enkele passages overgenomen om de leden een idee te geven wat het humanistische vormingswerk volgens haar behelst.

Begin september is de gemeenschappen een pakket materiaal toegestuurd bestaande uit:

- een werkschema humanistisch vormingswerk
- een toelichting op dit schema
- zes handleidingen ten behoeve van het werken in groepen, vergaderingen en andere bijeenkomsten.

Het werkschema met toelichting geeft een methodische verantwoording over het humanistische vormingswerk. Het is een poging mijnerzijds om dat wat er binnen het Verbond aan vormingswerk gebeurt, te verwoorden in uitgangspunten en richtlijnen. Er is daarin vooral aandacht gegeven aan het bevorderen van de

- geestelijke en sociale weerbaarheid
- verbale en emotionele tolerantie
- de toets van verstandig-waarderend en gevoelig handelen.

Dit werkschema heb ik ook bedoeld als aanzet voor informatie-uitwisseling over het vormingswerk met bestuurders en begeleiders van gespreksgroepen.

De zes handleidingen voor het werken in groepen omvatten onder meer: groeps-technieken, intellectuele vorming, emotionele vorming en principes die ten grondslag liggen aan een vruchtbaar gebruik van de groep voor het vormingswerk.

Algemeen uitgangspunt van het humanistisch vormingswerk is te stimuleren dat mensen weerbaarder gaan functioneren in hun omgeving. Dit stimuleren heeft van onze kant de vorm van een aanbod, niet de vorm dat wij zelf dingen voor anderen gaan doen die zij eigenlijk zelf zouden moeten doen. De nadruk ligt dus vooral op het doen van een inhoudelijk en methodisch aanbod waar onze gemeenschappen en leden al dan niet gebruik van kunnen maken.

Een belangrijke taak voor 76/77 zal zijn het begeleiden van de grootste gemeenschappen bij het plaatselijk scheppen van dergelijke vormingswerk-situaties, evenals het landelijk coördineren en begeleiden daarvan. Dit brengt ons op de wenselijkheid in te haken op actuele gebeurtenissen waaraan eventueel vorm gegeven kan worden, de komende gemeenteraadsverkiezingen in begin '78.

Niet alleen vanwege het gemeentelijk subsidiebeleid, maar meer in het algemeen om de plaatselijke niet partij-politieke participatie te bevorderen, vooral waar het gaat om de achterstelling van buitenkerkelijken in het algemeen en humanisten in het bijzonder.

3. Inhoud van het aanbod

Voor een deel gaat het om **voortzetting** van reeds lopende activiteiten.

Genoemd moeten hier worden het Wonen-project, het HIVOS-project, het Ekologie-project, het stimuleren van dis-

kussies over de punten van het Humanistisch perspectief (b.v. over de relatie-problematiek), e.d. Ook zal worden voortgegaan met het bevorderen dat ook van humanistische zijde een inbreng zal worden geleverd aan de vrouwenbeweging door vertegenwoordiging in organen. Voor een deel zal het gaan om **nieuwe** projecten. Gedacht wordt aan het regelmatig uitgeven van dokumentatie-kahiers over discussie-onderwerpen zoals b.v. arbeid - agressie en geweld - woonomgeving - emancipatie - samenlevingsvormen - seksualiteit - ecologie.

Kahier „arbeid” zal behalve adressen en dokumentatie-materiaal tevens een neerslag zijn van de bevindingen in het weekend over arbeid door Den Broeder, Roozmond, Gewest Noord-Holland en mij opgezet, voorbereid en uitgewerkt in de gemeenschappen van Noord-Holland. Het woonkahier is een follow-up van het kahier: is het een kwestie van willen? (in samenwerking met NIVON, Nut, MVM opgezet). Het wordt met T. Boland (vormingswerker HIVOS) uitgewerkt en geeft aan de neerslag in de discussie met gespreksgroep wonen uit Den Haag.

Over emancipatie- en samenlevingsvormen heb ik inmiddels zoveel materiaal

dat ik dat in geschrifte aan anderen door kan geven.

Agressie en geweld is een noodzakelijk kahier over aktualiteitendiskussies.

Deskundigheidsbevordering via **training** en **supervisie** van vrijwillige groepsbegeleiders.

In 1976-'77 zullen er drie maal drie regionale trainingsdagen worden georganiseerd van plm. 25 groepsbegeleiders, al dan niet met 2 groepen werkzaam. De data van deze trainingsdagen: 23 oktober in Utrecht en op 20 november, 11 december en 4 december op nog nader te bepalen plaatsen.

Het uitgangspunt bij de deskundigheidsbevordering is: leren door doen.

1.a. Methodische ontwikkeling van Humanistisch Vormingswerk t.b.v. de vrijwilligers in de gemeenschappen.

1.b. Speciale aandacht voor het ontwikkelen van een methode om intellectuele en emotionele tolerantie te bevorderen.

Vanuit vormingswerkperspectief kan meegewerkt worden aan het stimuleren van gespreksgroepen rond radio/tv-uitzendingen van het Verbond of rond publicaties in Humanist en Rekenschap. Ook zou een bijdrage geleverd kunnen worden aan het regionaal benaderen van

(Slot op pag. 8)

Konferentie met Belgische H.V.

De dertigste verjaardag van het Humanistisch Verbond in Nederland willen wij vieren met een poging een blik vooruit te werpen. In de afgelopen dertig jaar heeft het Humanistisch Verbond een duidelijke plaats veroverd in het geestelijk-maatschappelijke leven in Nederland. Maar de impuls, die achter ons werken zit, komt nog steeds levensgroot op ons af. Misschien wel in toenemende mate. Dat is de uitdaging van het geven van een antwoord op de existentiële leegte, die grote massa's in de westerse wereld voelen op de bodem van hun leven.

Het humanisme wil een gids zijn bij het zoeken naar nieuwe antwoorden op de leegte en de onzekerheden, die zijn ontstaan omdat oude opvattingen voor velen zijn versleten. Dat betekent, dat wij ons voortdurend opnieuw moeten bezig houden met: „Wat zijn precies de vragen?” en „Welke antwoorden kunnen wij daar gezamenlijk op vinden, gegeven enige fundamentele waarden, die wij essentieel achten voor een menswaardig leven?”

Vanuit deze probleemstelling kozen wij als thema voor de konferentie ter gelegenheid van onze dertigste verjaardag:

De mogelijkheden van het humanisme in het geestelijk-maatschappelijke klimaat van de komende tijd.

Deze konferentie organiseren wij in samenwerking met het Humanistisch Verbond in België, dat in 1977 vijftiende jaar bestaat. Daardoor kan deze konferentie worden gehouden in het kader van het Belgisch-Nederlands Cultureel Verdrag.

De sprekers zullen zijn:

1. **Prof. dr. H. Dethier**, hoogleraar in de filosofie aan de Vrije Universiteit van Brussel over het onderwerp: „**De crisis van de rede**”, en

2. **Prof. dr. J. Goudsblom**, hoogleraar in de sociologie aan de Gemeentelijke Universiteit van Amsterdam over het onderwerp: „**Zonder dogma's en niet dolen. Mening en machtsverhoudingen**”.

Voorzitter: **mr. M. G. Rood**

De konferentie wordt gehouden op zaterdag, 16 oktober a.s. in het Zalencentrum van het nieuwe Centraal Station in Den Haag.

De deelnemers ontvangen van te voren een samenvatting van de punten, die de beide inleiders nader zullen uitwerken en toelichten.

10.30 uur: Aankomst en koffie. 11.00 uur: Opening, inleiding Prof. Dethier, inleiding Prof. Goudsblom. 13.00 uur: Lunchpauze. 14.00 uur: Groepsdiskussies met schriftelijke rapportage. 15.30 uur: Theepauze. 16.00 uur: Beantwoording van de vragen en opmerkingen door de sprekers, plenaire discussie. 17.30 uur: Samenvatting en sluiting.

De toegangsprijs bedraagt f 12,- per persoon, inclusief de lunch. Het aantal beschikbare plaatsen is 200. Het is noodzakelijk, dat de deelnemers zich van te voren opgeven.

Opgave tot deelname vóór 9 oktober aan het Humanistisch Verbond, postbus 114 te Utrecht met vermelding van naam en adres en gelijktijdige storting van het deelnemersgeld op girorekening no. 197930 t.n.v. H.V.-Utrecht (Nog liever insluiten van een girobetaalkaart bij de aanmelding).

Ellis op tv

A.s. zondag, 19 september 1976, zendt het Humanistisch Verbond, via Nederland 1, vóór het late journaal, een televisie-interview uit dat Casper Vogel maakte met Albert Ellis, toen deze van de zomer in Nederland was.

Ter sprake komen de New Bill of Sexual Rights, een internationale verklaring waarvan Ellis een der ondertekenaars is; zijn ABC-methode en kritiek daarop.

„Mensen maken hun eigen problemen”

Het abc van Albert Ellis

door casper vogel

Tweeduizend jaar geleden werd het opgemerkt door de Griekse filosoof Epicurus; vandaag is het de meest bondige samenvatting van een benaderingswijze van menselijke problemen. „Mensen raken niet van streek door de dingen zelf, maar door de manier waarop ze tegen de dingen aankijken”.

Het is het credo van dr. Albert Ellis (62), een Amerikaans psycholoog, wiens ideeën de laatste tijd in Nederland worden gepropageerd door het Nijmeegse Instituut voor Rationele Therapie, geleid door dr. René Diekstra.

Mensen komen om hulp, omdat ze met zichzelf overhoop liggen; met anderen, of met de wereld om zich heen. Dat kan zich op allerlei manieren uiten. Sommigen worden neerslachtig, anderen zitten te piekeren, weer anderen voelen zich van tijd tot tijd minderwaardig of zelfs waardeloos; gebruiken drugs of alcohol, krijgen een maagzweer of een zenuwinstorting.

Wie hieraan iets wil doen zoekt naar oorzaken. Licht het aan onze opvoeding? De samenleving die niet deugt, een verkeerde partnerkeuze, spanningen op het werk? „Het mag verbazingwekkend klinken, maar geen enkele gebeurtenis of omstandigheid kan iemand overstuur maken of hem zich ellendig laten voelen”, lees ik in een inleiding van Diekstra. „Waardoor voelen we ons dan ellendig? Door onze manier van tegen de dingen aankijken!”

Onzin

Is dit een flauw woordspelletje? Nee, helemaal niet, zegt Ellis' **ABC-methode**. Het begint met C, de emotionele consequentie van iets dat iemand meemaakte. Neem maar een simpel voorbeeldje.

„Wat ben ik toch een klootzak”, denkt Piet die voor de tweede keer voor z'n rij-examen is gezakt. „Mis Piet”, zegt Ellis dan.

Er is A, het feit, je bent weer gezakt. Er is C, je voelt je een druilloor, een stomeling, voor het ongeluk geboren of wat voor onzaligs ook, omdat je denkt (B, irrationele denkbeelden!) dat je altijd door pech wordt achtervolgd, je toch niet stommer bent dan Jan, al die examinatoren iets tegen lange haren hebben, er altijd wel onverwacht zo'n duf Dafje voor je neus opduikt en je het om welke andere reden ook nooooooit zal halen.

De waarheid is, Piet, dat C helemaal geen logisch gevolg is van A. En wel

omdat je onder B een hoop onzin (= irrationele, onredelijke denkbeelden) uitkraamt.

Je moet leren, Piet, de zaak zelf objectief te bezien en dan kun je redelijkerwijs tot de slotsom komen dat je misschien onvoldoende ervaring hebt om goed op dat onberekenbare Dafje te reageren, of dat deze examinerator inderdaad met het verkeerde been uit bed stapte en de volgende wellicht wat soepeler zal zijn; of dat Jan inderdaad dit soort zaken sneller dan jij opneemt en aanleert, maar dat jij er heus ook wel kan komen, enz., enz.

Je bent dus geen klootzak, Piet, omdat je gezakt bent; maar je bent dat even-

teloze rij-examinandi; het is maar een alledaags voorbeeld.

Op 29-jarige leeftijd nog met de psychologie-studie begonnen (nadat zijn gedroomde toneelschrijvers-carrière maar niet van de grond kwam), begon Ellis daarna een privé-praktijk als raadgever in huwelijks- en seksualiteitsproblemen. Op dit terrein schreef hij trouwens een gigantisch aantal boeken en artikelen, veelal erg populair van opzet en toon, waarmee hij in de Verenigde Staten grote bekendheid kreeg. Ook in Nederland zijn wel wat boeken van hem vertaald, zoals *Sex en de vrijgezel* en *Plezier met sex*.

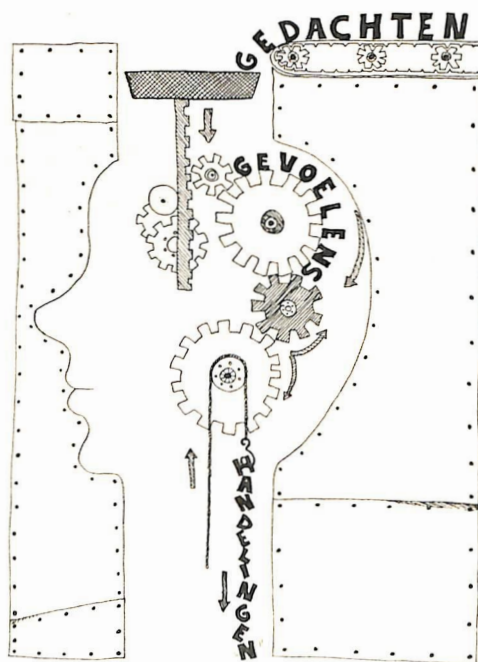
Afgezien van enkele merkwaardige uitgaves als „homoseksualiteit is een perversie” waren deze publikaties zeker ten tijde van publikatie redelijk progressief en verlicht. Nog onlangs keerde hij zich schamper tegen wereld-bestsellers als *Alles wat u altijd over sex wilde weten* omdat daarin — ongemerkt bijna — een miljoenenpubliek opgezaaid wordt met allerlei standaardnormen als „gelijktijdig klaar moeten komen”, „het beste in geval zus of zo”. Ellis' devies „Laat je niks opdringen, maak met elkaar en zelf uit wat je wilt en hoe je het wilt.”

Taal

In zijn psycho-therapeutische praktijk kwam Ellis geleidelijk aan tot het besef dat inzicht in de oorzaken van psychische stoornissen niet voldoende is voor de opheffing ervan. Met andere woorden: de mensen begrepen wel meer van zichzelf, maar hun problemen werden er niet door opgelost.

Ellis ging zich allengs actiever tegenover zijn patiënten gedragen, bijvoorbeeld door ze opdrachten te geven, dingen te laten doen waartegen ze juist zo opzagen. Toen ook dat onvoldoende vrucht afwierp, kwam hij tot de ontdekking dat de taal een belangrijke barrière vormde, omdat die een grote rol speelt bij het instandhouden van emotionele stoornissen. Gevoelens staan in wisselwerking met gedachten omdat denken zich afspeelt als *praten tegen jezelf in stilte*, schiet je geen draad op met jezelf als je niet op de goeie manier praat. En wat is die goeie manier van praten: redelijk praten, gebruik maken van de rede.

Wat je (tegen jezelf) zegt moet niet gekleurd zijn door emoties, maar bepaald door zo objectief mogelijke begrippen en definities. Dus: je bent niet zus of zo, maar je ziet jezelf als zodanig. Dat is de

tueel uitsluitend in de ideeën die je meestal ten onrechte over jezelf hebt.

Neem daar afstand van. Zie de werkelijke feiten objectief en nuchter onder ogen.

Zo alleen verhoog je de kans om een volgend keer wel te slagen, of als dat uiteindelijk maar niet wil lukken, daar dan vrede mee te hebben. Leer de feiten te aksepter, door de werkelijke oorzaken te aksepter, zoals objectief vastgesteld kunnen worden.

Sex

Albert Ellis heeft zijn grote populariteit niet te danken aan de opvang van troos-

eerste stap op weg naar de vraag: is het terecht dat ik mezelf zo zie?

Omstreeks 1955 had Ellis de traditionele weg van de psycho-analyse geheel verlaten en bepaalde hij zich hoofdzakelijk tot het veranderen van de onredelijke denkbeelden van de cliënt.

Deze ontwikkeling leidde hem rechtstreeks naar wat hij sedert 1957 noemde de Rationeel Emotieve Therapie (RET).

Uitgangspunten

Welke uitgangspunten zitten hier achter? Ellis zegt in zijn therapie uit te gaan van het denkbeeld dat de mens zijn plaats vindt in het centrum van het universum en van zijn eigen emotionele lot.

In deze positie heeft de mens een vrijwel volledige verantwoordelijkheid voor zijn eigen gemoedsgesteldheid. Ellis erkent wel dat biologische en milieufactoren van belang zijn bij stoornissen, maar de doorslag geeft toch het individu zelf, dat door ingrijpen in de eigen, innerlijke processen een geweldige beheersing zou kunnen hebben over wat het voelt en wat het doet.

Wie daarin faalt moet maar eens nagaan hoezeer hij of zij het slachtoffer is van irrationele denkbeelden en opvattingen. Wat Ellis echter met dit laatste bedoelt lijkt duidelijker dan het is. Diekstra en Dassen wijzen er terecht op dat Ellis eigenlijk nergens zijn uitgangspunten systematisch uiteenzet. Je moet daar maar achter zien te komen aan de hand van wat hij er zo links en rechts over zegt.

Neem dat begrip „irrationeel”. Soms betekent het *onlogisch*, soms *onwettelijk*, soms staat het voor *niet na te gaan* en soms voor *onjuist*. En dat bij een auteur die zich graag redelijk verantwoordt!

Aangenomen kan echter worden dat Ellis meent dat stoornissen voortkomen uit een verwrongen, onjuiste visie op de werkelijkheid. Daarbij gaat hij kennelijk uit van het bestaan van een *objectieve werkelijkheid*, die voor mensen kenbaar is.

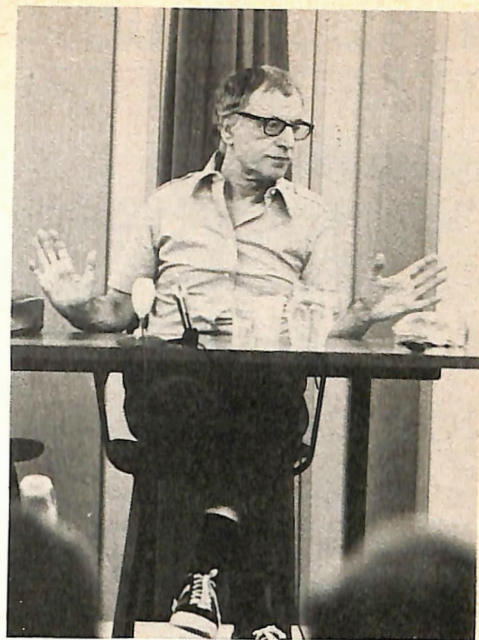
„Mensen construeren met behulp van hun hersenen een beeld van de werkelijkheid en geloven dat dit beeld identiek is aan de objectieve werkelijkheid”, zo lees ik ter verduidelijking. Die „hersenconstructies”, d.w.z. die eigen (subjectieve) werkelijkheidsopvatting kan bij verschillende mensen verschillen, terwijl de objectieve werkelijkheid toch dezelfde is. „Hierin ligt de oorsprong van het rationele concept van menselijke emoties, ook wel ABC-model van emoties genoemd, dat stelt dat gevoelens (C) die iemand heeft, gegeven een bepaalde externe gebeurtenis (A), niet bepaald worden door die gebeurtenis zelf, maar door zijn evaluatie, oordeel of waardering (B) van die gebeurtenis.”

Kanttekeningen

Is het denken van Albert Ellis hiermede voldoende getypeerd? Vanzelfsprekend niet. Wie echter op welke wijze dan ook aangesproken is door bovenstaande schets, vindt zijn weg wel in het literatuur-lijstje dat hierbij opgenomen is.

Binnen dit beperkte kader kan ik het echter toch niet laten een paar kanttekeningen te maken, in hoofdzaak door de nadruk waarmee Ellis en zijn navolgers hun inzichten voorzien van het etiket *humanistisch*. Nu gaat het er uiteraard niet om of dat *mag* of niet *mag*. Niemand heeft daarover iets te verbieden of goed te keuren. Van belang is slechts: wat wordt daarmee uitgedrukt?

Het lijkt geen twijfel dat Ellis een goede

Albert Ellis bij één van de trainingen die hij onlangs in Nederland gaf

bekende is binnen de humanistische beweging. In 1973 ontving hij zelfs de Humanist of the Year Award, de verdienstelijkheidsprijs van de American Humanist Association.

Maar ook binnen de VS wordt het begrip humanistisch in op z'n minst twee tradities gebruikt. Enerzijds in hoofdzaak ethisch gericht en anderzijds als een wetenschapstheoretische benadering (de mens als één geheel beschouwend en op zichzelf staand). Het bestaan van twee humanistische organisaties in de VS naast elkaar drukt daar iets van uit. Ellis pretendeert nadrukkelijk beide benaderingen te verzoenen maar het is nog maar de vraag of de grondslagen van zijn therapie daarin voorzien. Ik betwijfel of ze in het humanistische denken zoals dat in Nederland ontwikkeld is erg zullen aanspreken.

Er zijn vele problematische situaties denkbaar waarin de uiterst nuchtere en praktische adviezen uit de ABC-school doeltreffend kunnen zijn. Maar het gemak waarmee „objectieve” feiten en interpretaties als vanzelfsprekend worden gescheiden, als behoren zij tot *aparte afdelingen*, is misleidend. Feiten bestaan uitsluitend als „geïnterpreteerde feiten”. De wereld, zo men wil de werkelijkheid, bestaat alleen in interpretaties. Die kunnen en behoren naar ons oordeel ook *geobjectiveerd* te worden, maar dat is iets heel anders dan spreken over een bestaande objectieve werkelijkheid.

Aanvankelijk heb ik wat moeten grinniken toen ik me realiseerde dat na de Marxisten nu de Humanisten kennelijk de kans krijgen in de Katholieke Universiteit. Maar is het eigenlijk zo vreemd dat ideeën over een „objectieve werkelijkheid” aanslaan in een per traditie absolutistische sfeer?

Het lijkt de moeite waard als elders de denkbeelden van Ellis eens kritisch tegen het licht gehouden worden. Hier was de bedoeling niet meer dan te prikkelen tot een discussie die de moeite waard lijkt. Daarvoor is tenslotte geen humanist te heiligen.

Verder lezen

Van Albert Ellis zelf of van mensen van zijn Instituut voor Rationeel Leven zijn enige boeken in het Nederlands vertaald, aangevuld of bewerkt:

- **Rationeel denken**, een eenvoudige inleiding om u te helpen bij het oplossen van emotionele problemen. Geschreven voor leken. Geeft de principes van het rationele denken helder en eenvoudig weer. Uitg.: Swets & Zeitlinger, 1975, 31 p., f 6,50
- **U en uw gevoelens**, door M. Maultsby, O. Henrichs en R. Diekstra. Zes kleinere boekjes ineen. Stap voor stap rationeel denken d.m.v. cartoons, strips en eenvoudige oefeningen. Geschikt voor mensen met weinig opleiding. Ofschoon pas verschenen al in verscheidene therapeutische instellingen in gebruik. 107 p., f 7,50 (excl. porto), uitg.: Instituut voor Rationele Therapie (adres zie hieronder).
- **Ik kan denken/voelen wat ik wil**, door R. Diekstra. Eenvoudig gestelde uitwerking van rationeel denken. In cursus-opzet gegeven, geschikt voor leken. Uitg. Swets & Zeitlinger, 1976, f 8,35, 73 p.
- **Rationele Therapie**, door W. Dassen, R. Diekstra. Algemeen inleidend overzicht van het systeem en het denken van Ellis. Voor meer geschoolde lezers. Incl. enkele therapeutische brochures. Uit.: Swets & Zeitlinger, 1976, f 19,50, 122 p.

In voorbereiding zijn verder:

- Een vertaling van Albert Ellis en Robert Harper — A new guide to rational living. Verschijnt omstreeks december 1976 bij Swets & Zeitlinger.
- Vertaling van Help yourself to happiness, door Maxie Maultsby. Verschijnt dit jaar nog bij Callenbach.
- Een cursusboek voor Sociale Academies en Universiteiten over Rationele Therapie, door Albert Ellis, in samenwerking met R. Diekstra. Verschijnt begin 1977 bij Dekker & Van de Vegt.

Alle inlichtingen kan men verkrijgen bij het **Instituut voor Rationele Therapie, Lombokstraat 22, Nijmegen, telefoon 080-232436**. Hiervan zijn ook bovenstaande gegevens afkomstig.

redakteurendag

Veel gemeenschappen geven een eigen krantje uit. Daar wordt veel tijd, creativiteit en geld aan besteed. Op zaterdag, 9 oktober wordt in Utrecht een speciale dag georganiseerd voor degenen, die leiding geven aan het maken van krantjes en mededelingen in de gemeenschappen.

Daarbij zullen een drietal onderwerpen aan de orde worden gesteld:

A. Problemen rond de inhoud. Hoe kom je aan goede kopij? Hoe ziet een redactiebeleid eruit? Met welke regels van journalistieke ethiek moet je rekening houden? Enz.

B. Problemen rond de technische uitvoering. Stencilwerk, Off-set, drukwerk. Lay-out. De verzending. De organisatie van de opeenvolgende werkzaamheden. De kostenfaktor. Enz.

C. Overige publiciteitsmogelijkheden. Aankondigingen in de plaatselijke pers, advertenties, affiches, folders, dorpsomroeper, regionale omroep, enz.

Uitgaande van hetgeen er thans in de praktijk gebeurt gaan we op zoek naar mogelijkheden om de kwaliteit van dit werk verder te verbeteren. Nadere inlichtingen verkrijgbaar bij de besturen van de gemeenschappen.

Praat- en contactgroepen beginnen in Gouda

Wat is een praat- en contactgroep?

Weer één van die modegroepen die tegenwoordig als paddestoelen de grond uit komen? Bestemd voor vermoeide huisvrouwen of overspannen managers? Het Humanistisch Verbond is al jaren werkzaam op het terrein van de geestelijke verzorging in ziekenhuizen, gevangissen, bejaardentehuizen en scholen. We proberen mensen, die niet behoren tot een kerk of geloof, te helpen hun eigen weg te vinden bij het zoeken naar een oplossing voor problemen die het leven voor ons allemaal in petto heeft.

Praat- en contactgroepen zijn een „nieuwe” activiteit van het Humanistisch Verbond op ditzelfde gebied.

Een praat- en contactgroep bestaat uit maximaal 10 mensen die 8 à 10 avonden bij elkaar komen. Doel is om in een vertrouwde sfeer te praten over persoonlijke dingen die je niet elke dag in je omgeving kwijt kunt. Dat kan een breed terrein bestrijken, variërend van actuele problemen uit de dagelijkse werkelijkheid tot visies op het leven en de maatschappij.

Belangrijk is dat je elkaar leert kennen door met elkaar te praten. De zekerheid dat er naar je geluisterd wordt door mensen die met dezelfde bedoeling gekomen zijn, die je au sérieux nemen, schept het vertrouwen dat je daarbij nodig hebt.

Er wordt ook iets van je verwacht. Dat je je open stelt, naar anderen wilt luisteren en eerlijk bent.

De anderen helpen je daarbij, houden je een spiegel voor, waardoor je in een praat- en contactgroep ook jezelf beter leert kennen.

De groep zal worden begeleid door iemand van ons Verbond die hiervoor speciaal is opgeleid, maar overigens zelf zo veel mogelijk deelneemt aan het gesprek.

De kosten bedragen f 5,- per persoon per avond. Mocht dat voor iemand een bezwaar zijn dan kan er over gepraat worden.

Wij begrijpen dat bovenstaande informatie onvoldoende is om te besluiten mee te gaan doen aan een praat- en contactgroep.

Mocht u iets hebben ontdekt dat u aanspreekt, kom dan naar de oriëntatie-avond op 28 september a.s., 8 uur; Gebouw Concordia, Westhaven 27, Gouda.

Programma: inleiding en film: „Bertus of Achmed”; discussie begeleid door Louis Schoewert.

Voor verdere inlichtingen: Centraal Buro, Utrecht-Richard Lukács.

Berichten uit de IHEU-commissie

Op onze eerste bijeenkomst na de Board-meeting in Londen hebben we daar natuurlijk uitvoerig over nagepraat. Van Brakel had voortreffelijke notulen gemaakt (vijftien bladzijden!) zodat ook degenen die er niet bij waren geweest, wisten wat er allemaal besproken was. Voor Thoenes en Tiggelman die nog niet eerder zo'n internationale vergadering hadden meegemaakt, was dat een nieuwe, boeiende ervaring. Het had hun vooral getroffen dat dit zo bijzonder heterogene gezelschap van boardleden toch op zoveel punten eensgezindheid toonde. Je kan natuurlijk zeggen: „Logisch, anders waren ze geen lid van de IHEU.” Maar gezien de enorme verschillen in historische achtergronden, plaatselijke omstandigheden enz. en wat daardoor hun prioriteiten en mogelijkheden zijn, is die eensgezindheid van de diverse humanistische organisaties echt niet zo vanzelfsprekend.

We waren het er allemaal over eens dat het een heel nuttige bijeenkomst was geweest; er was goed vergaderd mede dankzij de overzichtelijk geordende stukken en de efficiënte leiding van Howard Radest. Ook een volgende keer willen we weer behoorlijk wat tijd uittrekken voor het uitwisselen van informatie. Bijna niemand is in staat om alle publikaties van de IHEU-leden door te

nemen en weet daardoor te weinig van wat er in andere landen gebeurt. En het is juist een van de doeleinden van de IHEU dat haar leden van elkaars ideeën en ervaringen kunnen profiteren.

Doordat we in een reusachtig groot hotel vergaderden, raakte je elkaar na de zittingen vaak onmiddellijk kwijt. We willen dan ook proberen in het vervolg weer — zoals in 1975 in Breukelen — in een conferentie-oord of iets dergelijks bij elkaar te komen, waar je meer gelegenheid hebt voor persoonlijke contacten. Misschien is er een kans om in 1977 een en ander te combineren met een marxistisch-humanistische dialoog in Dubrovnik. Eerdere plannen voor zo'n dialoog, die ook al in 1970 in Boston werd gehouden, zijn telkens niet doorgegaan. Thoenes die in september toch in Joegoslavië moet zijn, gaat kijken wat de mogelijkheden zijn.

Naar aanleiding van de in Londen genomen besluiten moet het IHEU-secretariaat onder meer een waslijst van zesendertig „action items” afwerken. Bij voorbeeld: verzoeken aan ledenorganisaties om alsnog hun jaarverslag te sturen (dat geldt niet voor het Humanistisch Verbond dat altijd prompt op onze brieven reageert); contacten met andere internationale organisaties en met mogelijke nieuwe leden; medewerking aan de

Amerikaanse humanistische uitgeverij Prometheus Press bij de verkoop van haar boeken in Europa.

Op het terrein van onze financiën moet ook allerlei gebeuren. Er wordt gewerkt aan een nieuwe contributieregeling en aan plannen voor verdere fondsenwerving, wat betekent dat er weer fraaie brieven opgesteld moeten worden. Toen we daar in onze commissie over praat-ten, zei iemand: „De hoeveelheid schuldgevoel die de IHEU over de wereld uitzendt, daar kunnen de christenen een punt aan zuigen!”

Door plaatsgebrek is er nogal wat geschrapt uit mijn lange verslag over de Board-meeting in de Humanist van 15 augustus j.l. Daar was een mooi voorbeeld bij wat humanisten kunnen verzinnen in de strijd tegen het obscurantisme (Van Dale: leer, stelsel om de beschaving en de verlichting van het volk tegen te houden). Dat wil ik nog graag even vertellen:

In Zuid-India trekt een groepje mannen rond, bestaande uit een goochelaar, een hypnotiseur en een musicus. Aan iedere wonderdoener die hen meent te kunnen overtreffen, loven zij een lakh roepies uit (100.000; ik weet niet wat de koers is, maar ze zijn berooid als ze dat moeten betalen). Tot dusver heeft niemand die uitdaging aangenomen.

Nettie Klein

tv-programma's op cassette

De televisie-programma's van het Humanistisch Verbond zijn nu op videocassettes verkrijgbaar. In het nieuwe seizoen (vanaf de eerste uitzending 5 september j.l. over „Gelijkwaardigheid”) worden de uitzendingen door onze RTV-dienst opgenomen en tegen onkostenvergoeding voor uitlening beschikbaar gesteld.

Veel van onze programma's zijn geschikt om in groepen te bespreken. In enkele gemeenschappen wordt dit al geruime tijd gedaan, uiteraard met gebruikmaking van eigen apparatuur.

Deze nieuwe dienstverlening van het Centraal Bureau maakt het nu mogelijk om voor iedereen die over video-afspeelapparatuur kan beschikken, een keuze te maken uit de uitgezonden programma's.

Ook zijn er in het archief van de RTV-dienst een aantal geluidsbanden (van een geselecteerde groep uitzendingen), die op aanvraag uitgeleend kunnen worden. Neem hiervoor schriftelijk contact op met de RTV-dienst HV, of bel: 030-318145 vragen naar Riemke Reijners, uitsluitend 's morgens.

radio-televisie

Radio: iedere zondag 9.30-10.00 uur Hilversum I.

19 september: aktualiteiten.

26 september: discussie-programma over toekomst van het h.v.

3 oktober: aktualiteiten.

Televisie:

19 september: Ned. I 22.30 uur: „Neem liever jezelf onder handen” - Interview met de Amerikaanse psycholoog Albert Ellis, door Casper Vogel.

3 oktober: Ned. I 22.10 uur:

„Kort Bericht”. De dag voor hun trouwen plegen een jongen en een meisje zelfmoord. Wat weet hun omgeving over hen en hun motieven?

Een film (in kleur) van Ton Aarden. Presentatie: Ilke Wessel.

Humanist

eindredakteur: Jetske Mijls.

Druk: Lumax, Utrecht.

Redactie-adres: Hum. Verbond, Oudegracht 152, Utrecht. Tel. (030) 31 81 45.

Abonnementsprijs voor niet-leden: f 18,— per jaar t.n.v. Humanistische Pers, postgiro 58, Utrecht.

Vormingsonderwijs in Nederland vindt steeds meer ingang

De Leekster Courant wijdde enige tijd geleden een flink artikel aan het humanistisch vormingsonderwijs. Aanleiding daarvoor was de bekendmaking dat op twee openbare scholen in die omgeving (Leek en Roden) met ingang van het nieuwe schooljaar plaats zou zijn om te kiezen tussen de al bestaande godsdiensten en het vormingsonderwijs.

In een vraaggesprek vertelt initiatiefneemster mevrouw Froulie Louw uit Roden: „Ook in het noorden komt het vormingsonderwijs op scholen nu goed op gang. De lessen worden al sinds enige tijd gegeven in bijvoorbeeld Bedum, Paterswolde, Glimmen en Norg. Maar in andere delen van het land heeft het humanistisch vormingsonderwijs al meer dan tien jaar geleden op ruime schaal ingang gevonden.”

Al is dit misschien wat al te optimistisch gesteld, het is een feit dat het vormingsonderwijs in Nederland — wanneer men het bijvoorbeeld vergelijkt met Engeland (zie onder) — aardig van de grond is gekomen.

Froulie Louw vertelt in het artikel dat men via het vormingsonderwijs probeert om op een speelse manier aan de feitelijke vorming van het kind een bijdrage te leveren. Geleerd wordt bijvoor-

beeld om te denken over goed en kwaad, mooi en lelijk. Waarbij kenmerkend voor de humanistische visie is, dat er geen dogma's worden gesteld maar men vooral tracht te stimuleren dat de kinderen zich daarover een eigen mening zien te vormen.

Froulie Louw heeft vroeger vele jaren als onderwijzeres voor de klas gestaan en de h.v.o.-opleiding gevolgd.

Ze weet uit ervaring dat de klasleerwijzer niet altijd zoveel aandacht kan geven aan de persoonlijkheidsvorming van al zijn leerlingen als hij wel zou willen.

Ook heeft ze de ervaring dat het zeer goed mogelijk is om tijdens de uurtjes vormingsonderwijs met de kinderen wat dieper op allerlei eigen problemen in te gaan.

Voor mevrouw Louw is het — blijkens het vraaggesprek — vooral ook belangrijk dat kinderen van bewust-buitenkerkelijke ouders zich niet langer meer als tweedetrangs kinderen hoeven te voelen.

„Want zo voelde je je vroeger wel eens, toen alleen nog maar een godsdienstonderwijzer op school kwam. Met het vormingsonderwijs wordt eigenlijk ook een stukje emancipatie in de school gebracht.”

Vormingsonderwijs in Engeland nog steeds moeizame zaak

In Engeland is de laatste maanden in kranten en tijdschriften een flinke discussie op gang gekomen rondom het godsdienstonderwijs op scholen. In New Humanist, het maandblad van de Rational Press Association, schrijft men dat er reden is voor gematigd optimisme: de humanistische beweging schijnt ten lange leste een overwinning te behalen waar het gaat om de al zo lang durende redetwisten om deze zaak. Ook de meeste kerken erkennen nu dat er een meer open systeem moet komen. Toen George Thomas, in het House of Commons (soort Tweede Kamer) waarschuwde voor veranderingen op dit gebied en met nadruk zei dat alle kinderen „een moreel recht hebben om op school op de hoogte te worden gebracht van Christus' boodschap”, kreeg hij weinig bijval en veel kritiek.

De Guardian publiceerde brieven van zowel Humanisten als Christenen over dit onderwerp en liet daarop een artikel volgen dat pleitte voor het beëindigen van het privilege van het christendom. Ook de Daily Telegraph publiceerde dergelijke brieven en gaf als commentaar in haar kolommen dat „veel Christenen instemmen met het humanistische argument en dat het tijd wordt dat het Christendom zijn huidige geprivilegieerde positie verliest”. De Times publiceerde een artikel geschreven door Mary Whitehouse, waarin ze de Humanistische beweging aanvalt, maar liet tien dagen later ook een artikel toe waarin Kenneth Furness haar aanval beantwoordt.

Het verschil in intellectueel en emotioneel peil tussen deze twee artikelen is meer dan opvallend en veelbetekenend. Een BBC-programma liet Humanisten en Christenen aan het woord en introduceerde in het radio-programma ook enkele schoolkinderen die zich beklagden over het huidige systeem.

Ook al hebben zich nog geen directe veranderingen voltrokken — zo schrijft men in New Humanist — het is duidelijk dat we theoretisch door de media in het gelijk worden gesteld.

Het is in Engeland nog steeds zo dat op de scholen een dagelijkse religieuze bijeenkomst is en dat regelmatig godsdiensten worden gegeven. Dit op grond van een Onderwijswet uit 1944 die wel erg was afgestemd op het orthodoxe christendom. De federale raad van Vrije Kerken heeft toegegeven dat er sinds 1944 wel wat veranderd is en dat er ruimte gegeven moet worden aan de ideeën van andersdenkenden in onze samenleving.

Toch, zo besluit men het artikel in New Humanist, dragen we onze boodschap nog niet sterk genoeg uit. We zijn nog te voorzichtig als het erom gaat een duidelijk standpunt te laten horen. Het is inderdaad zo dat onze voorstellen voor hervorming van het religieuze onderwijs, deel uitmaken van een groter programma. Daar hebben tegenstanders als Mary Whitehouse gelijk in. Maar dat is allermist iets om ons voor te schamen. We kunnen trots zijn op de sociale hervormingen die dankzij de vriendenkers de laatste paar eeuwen zijn doorgevoerd.

gezondheidszorg

In Groningen wil het JAC (Jongeren-Advies-Centrum) samen met mensen die in een psychiatrische inrichting zijn opgenomen, bekijken op welke manier zij hun belangen kunnen behartigen. Bijvoorbeeld door het oprichten van een patiëntenraad, verspreiding van de Gekkenkrant en informatie geven. Men zoekt contact met werkers en patiënten in het noorden van het land. JAC, Zuiderdiep 17, Groningen, tel. 18 31 30.

natuur en milieu

De Stichting Natuur en Milieu heeft kritiek op de Verstedelijkingsnota van het Kabinet. Zij vreest dat de gesubsidieerde woningbouw naar de groeikernen zal worden gezogen en dat de vrije sector zijn gang zal blijven gaan in de open ruimte. Bij een aantal groeikernen plaatst de stichting veel vraagtekens omdat er teveel natuurgebieden omheen liggen (Breda, Houten, Purmerend) of omdat ze niet liggen aan de spoorlijnen. De Stichting vraagt zich ook af of het streven van de regering om het Noorden sneller te laten groeien dan het van nature doet, moet toegejuicht worden. Zij wijst een verdere industriële ontwikkeling van het Eemsmondgebied als onverenigbaar met het Waddengebied van de hand.

Geulen en prielen in de Waddenzee

knelpunten welzijnswerk

De alternatieve hulpverlening en andere instellingen voor hulpverlening aan jongeren, hebben van CRM een Rijksbijdrageregeling ontvangen volgens welke deze instellingen in de toekomst subsidie zullen ontvangen. Het Landelijk Overleg van werkers in de alternatieve hulpverlening is echter van mening dat een *wettelijke regeling* van het welzijnswerk in het algemeen noodzakelijk is, alvorens een rijksbijdrageregeling ingevoerd kan worden. Aangezien een dergelijke wettelijke regeling ontbreekt, wijst ze de invoering van de Rijksbijdrageregeling „*maatschappelijke hulp- en dienstverlening aan jongeren en jongvolwassenen*” af.

In de knelpuntennota die eind 1974 aan CRM werd aangeboden werden voorstellen gedaan om te komen tot een herstructurering van het welzijnswerk. Het kwam er vooral op neer dat het overheidsbeleid gedecentraliseerd moest worden. Een van de voorwaarden die daartoe gesteld werd was dat er een „wettelijke regeling op het specifieke welzijn” tot stand zou komen. Een dergelijke wettelijke regeling werd noodzakelijk geacht om bevolking, instellingen en welzijnswerkers garanties te bieden wat betreft voorzieningenniveau, rechtszekerheid e.d. Op basis van deze zogenaamde „Kaderwet”, zouden dan meer specifieke zaken geregeld kunnen worden in de vorm van Rijksbijdrageregelingen. Daar is de Rijksbijdrageregeling Maatschappelijke Hulp- en Dienstverlening aan Jongeren en Jongvolwassenen er dus een van. Een wettelijke regeling kan beschouwd worden als onmisbare voorwaarde voor een dergelijk stelsel van rijksbijdrageregelingen.

abonnementsprijs „rekenschap”

Het geeft nog bij voortduring aanleiding tot verwarring, dat in „Rekenschap” de reeds lang achterhaalde abonnementsprijs van f 25,- (losse nummers f 6,25) wordt vermeld.

De nieuwe prijzen zijn: jaarabonnement f 27,50 losse nummers f 7,-.

(Slot Vormingswerk van pag. 3)

onze vertegenwoordigingen in HSHB-huizen ten einde een beter zicht te kunnen krijgen op de humanistische identiteit van de huizen.

Maar een belangrijke activiteit zal kunnen worden de begeleiding van plaatselijke activiteiten bij sociaal politieke menings- en besluitvorming.

Hierbij kan gedacht worden aan het begeleiden van gemeenschappen die afdelingen van politieke partijen willen benaderen vóór de opstelling van hun programma's met de vraag hoe deze staan t.o.v. bijvoorbeeld het Humanistisch Vormings Onderwijs, plaatselijk humanistisch vormingswerk, het subsidiëren van niet konfessionele welzijns-activiteiten, en andere zeer plaatselijke bepaalde zaken.

rectificaties

In de vorige Humanist is nogal slordig omgesprongen met namen. Het artikel op pag. 3 is niet van Peter Kung, doch van de ons welbekende Peter Krug. De column op de voorpagina, zoals u misschien inmiddels hebt begrepen, werd niet geschreven door Nijs, maar door Mijs.

afscheid mevrouw blom in rotterdam

Op 1 oktober neemt mevrouw M. Blom-Mourits afscheid als voorzitter van de gemeenschap Rotterdam. Zij heeft het werk 10 jaar lang met veel inzet gedaan. Op een informele avond in het humanistisch huis op de Provenierssingel 48 wordt op 1 oktober afscheid van haar genomen en kan men kennis maken met de nieuwe voorzitter mevrouw A. in 't Hout-Borgers. Mevrouw Blom heeft gevraagd geen persoonlijke geschenken aan te bieden, maar geld daarvoor over te maken op giro 51 50 55, t.n.v. penningmeester van de landelijke organisatie van de geestelijke verzorging door het h.v. in zieken-, verpleeg- en bejaarden-tehuizen.

In Humanist van 1 oktober zullen we een interview met mevrouw Blom publiceren, waarin ze tien jaar werk in Rotterdam tracht te overzien.

Amnesty wil onderzoek martelingen in Namibië

Amnesty International, de organisatie voor de rechten van de mens, heeft de Zuidafrikaanse regering gevraagd om een onderzoek naar de beschuldigingen over martelingen door Zuidafrikaanse militairen in Namibië.

Amnesty reageerde daarmee op een bericht in het Britse dagblad The Guardian, die onlangs een verhaal van de Zuidafrikaanse oud-militair Bill Anderson over acties in Namibië publiceerde. De 21-jarige Anderson vertelde dat Zuidafri-

kaanse militairen bij de ontruiming van Namibische dorpen langs de grens met Angola de bevolking hadden mishandeld. Hij zei dat alle mannen uit de dorpen waren ondervraagd en daarbij meestal werden gemarteld. Zij zouden zijn geslagen, met sigarette-peuken zijn bewerkt of tot stikkens toe onder water zijn gehouden.

Zuid-Afrika heeft in het noorden van Namibië een brede zone langs de Angolese grens ontruimd om de infiltratie van guerrilla-strijders te voorkomen. De VN

commissaris voor Namibië, de Ier Sean MacBride, heeft ook gezegd dat daarbij de gedeporteerde bevolking is mishandeld.

Op 31 augustus j.l. liep de termijn af die door de VN was gesteld en waarbinnen Zuid-Afrika zijn illegale aanwezigheid in Namibië zou moeten beëindigen. De Zuidafrikaanse regering heeft nu als compromis voorgesteld Namibië eind 1978 onafhankelijkheid te verlenen.

(Uit: Trouw, 31 aug.)